

1. DOŹRZEĆ (21) vb pf

doźrzyć (11), **doźreć** (1), **dozdrzyć** (1), **dojźrzyć** (3), **dojrzyć** (3), **dordzić** (1); doźrzyć *BierEz, FalZioł, GlabGad, RejZwierc, Calag, KochFr, GórnRozm*; dojźrzyć *KlonFlis, KlonWor*; dojrzyć *RejAp, WujNT*; dordzić *KochJez A2*; doźrzyć : dojźrzyć : dojrzyć *FalZioł (4 : 1 : -), PudłFr (1 : - : 1)*; doźreć : dozdrzyć *Calep (1 : 1; 358b)*.

-ź- (6), -ż- (1).

-zrz- a. -źrz- (6) *FalZioł (4), GlabGad, Calag*; -zr- a. -źr- (1) *Calep*; -jzrz- a. -jźrz- (1) *FalZioł*; -zdrz- a. -źdrz- (1) *Calep*; -źrz- a. -żrz- (1) *GórnRozm*.

o jasne; e z tekstu nie oznaczającego é.

inf doźrz(e)ć (1). ◇ fut 3 sg doźrz(e)je (9). ◇ 3 pl doźrzeją (3). ◇ praet 1 sg m -m doźrzał, dozdrzałem (2). ◇ 3 sg m dojrzał (1). f dordzała (1). ◇ 3 pl subst dojrzały (2). ◇ plusq 3 sg m był doźrzał (1). ◇ con 3 sg n by doźrzało (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

Stać się dojrzałym, osiągnąć końcowy stan rozwoju; maturescere Calag, Cn; ematurescere, permaturescere Calep, Cn; coqui, devenire ad maturitatem, maturare, maturitatem trahere, mitescere, percoqui, pervenire ad maturam frugem Cn (21): Tho ziele zbieraią ku lekarfthwam kiedy iuż nafienie wnim dozrzieie FalZioł I 36c; Zalię gdy będą białe/ albo rumiane [pęcherze na ciele]/ Thedy nicz nie czynić aże fie zbiorą á doyrzreią FalZioł V 41v, I 85a, 87c, 121d, 122d; Cżemu owoc niżli dozrzieie bywa nie łmaczny á gorzłki GlabGad C7; RejAp 125; Calag 394b; KochFr 62; PudłFr 8; Calep 358b, 785a; Ząpuść ten twoy sierp ostry/ á zbieray groná winnicę źiemie: boć doyrzwały [maturae sunt] iągody iey. WujNT Apoc 14/18.

Szereg: »doźrzyć a porość« (1): ázafz nie roskofz gdy ono wżytko coś ná wiofnę robił kopał nadobnieć doźrzieie á poroście *RejZwierc 109*.

W przem (5): Anis ty wieku czekał łufznęgo do zbroie/ Piérwéy dziéłność dordzálá/ niżli látá twoie. *KochJez A2*; Wierfzów ci fwoich garść niemálą niofę/ Któré/ byś wdźięcznie przyiął/ o to profzę. Owoc/ iáko znam/ nie doyrzał do końcá/ Lecz téz podobno niémiał zpotrzeb łfońcá. *PudłFr 15*; A młodzi ludzie fá iáko źiárná pośiáne/ z ktorych gdy wroście zboże/ y doźrzieie żąc Rzeczpośpolita będzie *GórnRozm F3*.

Szeregi: »dostać i dojźrzyć« (1): Profzę tedy pokornie/ nie rácz W. M. tym nowym zádátkiem poślug moich pogardzác áż fie owdzie co poważnieyźzego y ofoby W. M. godnieyźzego dostoi y doyrzreie. *KlonFlis Bv*.

»urość i dojźrzyć« (1): Więć fie ieden w chytróści nád drugiego łádzi: Y ná złą rzecz rad ofzuft łgarzowi porádzi. Aż wroście niecnotá y prawie doyrzreie *KlonWor 8*.

a. *Zestarzyć się, dojść do kresu życia (o człowieku); canescere Cn (1):* Stárzec ieden gdy był doźrzał/ A śmierć nádchodzącą widział: Prośił iey by poczekálá/ A iefzće go nie vmarzálá. *BierEz S2v*.

Synonim: porość.

Formacje pochodne cf ŻRZEĆ.

Cf 1. DOŹRZENIE